

Johdanto

Miksi tämä teos - ja miksi kirjoittaa lapsille ja nuorille?

Jos sinua houkuttaa kirjoittaa lastenkirja, et ole yksin. Etenkin suuret ikäluokat ja monet eläköityvät innostuvat kirjoittamaan satukirjoja ja tarinoita lastenlapsille tai muulle lähipiirille.

Kirjan julkaiseminen itse on nykyään melko helppoa ja edullista. Moni on innostunut kuvittamaan tarinoitaan tekoälyn avulla. Tämä on madaltanut kynnystä julkaista omakustanteita tai palvelukustanteita lapsille ja nuorille.

Olen kirjoittajaohjaajana ja ihmismieltä opiskelleena huomannut, miten kirjoittajat eivät välttämättä hallitse ikätasaisen kirjoittamisen vaatimuksia. Toki on ymmärrettävää, etteivät kehityspsykologian tiiliskivet makoile kaikkien lukupinossa. Suomalaisen lastenkirjallisuuden taso on puhuttanut ajoittain myös kirjallisuuden ammattilaisia.

Kirjallisuudessa lapsille ja nuorille kirjoittaminen on erityislaatuinen ja vastuullinen tehtävä. Lapsen kehitysvaihe määrittää, millaista kieltä, tarinarakenteita ja sisältöjä hän voi ymmärtää ja vastaanottaa.

Toki jokainen lapsi on omanlaisensa lukija. Siinä missä jotkut ahmivat kymmenvuotiaana jo aikuisten kirjallisuutta, toiset opettelevat hitaamman kaavan kautta lukemaan ensilukijoille kirjoitettuja helppolukuisia kirjoja ja selkokirjoja.

Moni kirjoittaja kaipaa selkeitä ohjeita ja esimerkkejä siitä, miten tekstiä voi sovittaa ikätason mukaan. Kirjoittajalle ikätasolle sopiva

kirjoittaminen tarkoittaa ymmärrystä esimerkiksi vertauskuvien ja abstraktien ilmaisujen tai vaikkapa aikamääreiden soveltuvuudesta eri ikäisille. Hyvä uutinen lastenkirjasta haaveilevalle on, että ikätasoinen kirjoittaminen on opeteltavissa siinä missä muukin taito.

Tämän oppaan tavoitteena on yhdistää tutkimustieto ja kirjoittamisen käytännöt niin, että kirjoittaja voi varmistua tekstinsä soveltuvuudesta kohderyhmälle. Opas antaa turvalliset ja selkeät askelmerkit erityisesti niille kirjoittajille, jotka haluavat kirjoittaa ensimmäisen lastenkirjansa ja ovat aivan uuden äärellä.

Käytännönläheinen sopii kaikille muillekin, joita lapsille ja nuorille kirjoittaminen kiinnostaa. Toivon, että teos tavoittaa aloittelevien kirjoittajien lisäksi myös kokeneemmat kirjoittajat, kirjoittajaohjaajat, opettajat sekä lasten- ja nuorten kulttuurin parissa toimivat. Teoksesta voivat hyötyä myös varhaiskasvattajat, kirjaston henkilökunta ja oppikirjantekijät. Opasta voidaan hyödyntää myös kirjoittajakoulutuksissa ja harrastajapiireissä.

Osa 1 käsittelee lapsen kehitysvaiheita eri ikäryhmissä kielenkehityksen näkökulmasta. Saat myös hyödylliset vinkit kokeneelta lasten- ja nuortenkirjailijalta kunkin ikäryhmän osalta.

Osassa 2 perehdymme tarkemmin ikätasoiseen kirjoittamiseen tunne-, turvallisuus-, teksti- ja rakennetasolla sekä opimme parhailta.

Osan 3 kirjoitusharjoitukset auttavat sinua soveltamaan opittua.

Lukemistosta kannattaa bongata sinua kiinnostavat internetsivut, oppaat ja kirjallisuus, joihin haluat sukeltaa syvemmälle.

Olen ryhmitellyt kaikkien osioiden sisällöt ikäryhmittäin – näin sinun on helppo löytää ja hyödyntää opasta juuri sen ikäisten osalta, jolle ehkä juuri nyt olet kirjoittamassa.

Toivon, että viihdyt tämän teoksen parissa, ja saat inspiraatiota sekä oivalluksia tärkeään tehtävään: kasvavan lapsen tai nuoren kielellisen ja psykologisen kehityksen tukemiseen!

Rovaniemellä toukokuussa 2026

Anne Lukkarila

kirjoittajaohjaaja, kirjailija, kustannustoimittaja, kustantaja

AK Kustannus & Kirjoita Paremmiin
akkustannus.com
kirjoitaparemmiin.fi